

جلسه تفسیر قرآن آیت‌الله غروی / تفسیر حکمی و عرفانی

آیت‌الله غروی علیاری با مشربی نزدیک به علامه طباطبایی و ذوقی عرفانی و حکمی، به تفسیر قرآن می‌پردازد و حاضران در جلسه تفسیر وی با این مقصود پای درس وی می‌نشینند که استاد به پشتوانه سال‌ها صید معانی، با اشاراتی، حل معمای آنان کند.

آیت‌الله غروی علیاری با مشربی نزدیک به علامه طباطبایی و ذوقی عرفانی و حکمی، به تفسیر قرآن می‌پردازد و حاضران در جلسه تفسیر وی با این مقصود پای درس وی می‌نشینند که استاد به پشتوانه سال‌ها صید معانی، با اشاراتی، حل معمای آنان کند.

به گزارش خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا)، مسجد جامع فاطمیه تهران نو، صبح روزهای چهارشنبه در فضای آرام و خلوت خیابان وحیدیه و میدان تسلیحات، محل برگزاری جلسه تفسیری است با سخنرانی آیت‌الله غروی علیاری و با حضور جمعی محدود از روحانیون و طلاب و سایر افراد علاقه‌مند.

از همان ابتدای ورود، محدود بودن جمع افراد حاضر در جلسه که اکثریت قریب به اتفاق آن‌ها را روحانیونی میانسال و یا با محاسن سفید تشکیل می‌دهند، گویای این مطلب است که جلسه تفسیر آیت‌الله غروی از رنگ و بویی تخصصی برخوردار است که چنین جمعی را دور هم جمع کرده است.

وجنات حاضران نیز گویای آن است که اینان، هر یک خارج از این جمع، استاد و راهنمای جماعتی هستند، و در این جا بر گرد استادی جمع شده‌اند که به پشتوانه سال‌ها صید معانی، اکنون قرار است به اشارات خود حل معمای آنان کند.

حجت‌الاسلام لطف‌الله حسن‌لو زنجان‌ی که حدود شش سال است در جلسات چهارشنبه‌های آیت‌الله غروی علیاری شرکت می‌کند، این جلسات را بسیار مفید در راستای سیر و سلوک عرفانی می‌خواند و در مورد آن می‌گوید: این جلسه در حقیقت نه تفسیر صرف، بلکه جلسه‌ای عرفانی بر مبنای قرآن است که آقا در کنار آن از احادیث معتبره و روایات متواتره هم استفاده می‌کنند.

جلسه‌ای تخصصی برای خواص

حجت‌الاسلام اکبر جوادیان، مدیر حوزه علمیه المهدی (عج) نیز که از جمله طلاب جوان حاضر در این جلسه است، علت حضور محدود افراد را در این جلسه، تخصصی بودن مطالب آیت‌الله غروی عنوان می‌کند و می‌گوید: به دلیل تخصصی بودن، شاید شرکت در این جلسه مناسب عموم نباشد و لازم است که افراد برای حضور در جمع مخاطبین، با برخی مباحث پایه‌ای آشنا باشند.

وی در مورد سابقه جلسات چهارشنبه آیت‌الله غروی علیاری نیز گفت: با توجه به این‌که در ایام شنبه تا سه‌شنبه در این مسجد و مدرسه، برای طلبه‌ها دروس خارج برقرار است، خود طلاب از حاج آقا خواستند که روزهای چهارشنبه درس اخلاق داشته باشند. پیش از این حاج آقا حدود 10 سال درس اخلاق برای طلبه‌ها داشتند و تازه مدتی است که روزهای چهارشنبه، بحث تفسیر را آغاز کرده‌اند.

گفتنی است که حاصل مباحث مطرح شده در جلسات اخلاقی و عرفانی آیت‌الله غروی علیاری در قالب چند جلد کتاب تنظیم، تألیف و منتشر شده است.

یکی دیگر از حاضران در این جلسه، سابقه جلسات تفسیری - اخلاقی - عرفانی آیت‌الله غروی علیاری را 23 سال عنوان می‌کند و می‌گوید: مبانی تفسیر آیت‌الله غروی عرفانی، ادبی و فلسفی است؛ چون ایشان یکی از شاگردان علامه طباطبایی و آشنا به تفاسیر شیعه هستند. آشنا بودن به تفاسیر شیعه خودش مزیتی است که خیلی‌ها از آن برخوردار نیستند و آقا این مزیت را دارد که بر تفاسیر شیعه احاطه کامل دارد و به جرئت می‌شود گفت که کل تفاسیر شیعه را بررسی کرده‌اند.

پس از گفت‌وگوی مختصری که با چند تن از حاضران داریم و در حالی که همه دور تا دور اتاق نسبتاً وسیع محل جلسه تفسیر نشسته‌اند و منتظر نوشیدن جرعه‌ای دیگر از شراب معارف وحی از جام استاد خویش هستند، آیت‌الله غروی وارد می‌شود و پشت میز کوچک طلبگی‌ای که در کنار درب ورودی قرار گرفته است، می‌نشیند و کلام خویش را با لهجه زیبا و شیرین آذری خویش آغاز می‌کند.

همین طور که انتظار می‌رفت، آیت‌الله غروی علیاری که شاگرد مرحوم علامه طباطبایی بوده است، با مشربی نزدیک به مشرب علامه و ذوقی عرفانی و حکمی، به تفسیر قرآن می‌پردازد و در حالی که پیش از این نیز چند جلسه را به تفسیر سوره آغازین قرآن کریم اختصاص داده است، در این جلسه نیز از مفهوم «حمد» سخن می‌گوید.

تمایز «حمد» و «شکر»

آن چه ایشان در این جلسه در رابطه با «حمد» بیان می‌کند، روشنگر تمایزات آن با «شکر» است. به بیان آیت‌الله غروی علیاری، «حمد» به معنای «تمجید و ثنای جمیل اختیاری» است. شکر منعم در برابر نعمت است و تابع منعم است، اما صدور حمد از حامد باید اختیاری باشد و احتیاجی نیست که چیزی به فرد رسیده باشد تا در مقابل آن حمد و تمجید کند.

بر اساس بیانات آیت‌الله غروی، «ماسوی الله» در قدرت «لم یزلی» است و هر چه در عالم خلقت هست، تحت سیطره مملوکیت شخص ذات باری‌تعالی است و چنین موجودی و تنها چنین موجودی است که به واسطه عظمت امور الهیه، شایسته حمد است؛ دیگران لیاقت قرار گرفتن در مقام حمد نیستند. ویژگی این حمد نیز این است که بایستی قلباً، لساناً، جوارحاً و جوارحاً و در مقابل بروز و ظهور ذات باری‌تعالی که محض کمال است، باشد؛ حمدی که از قلب آغاز می‌شود و به زبان و جوارح و جوارح وارد می‌شود. هم ظاهر را در بر می‌گیرد و هم باطن را.

به بیان آیت‌الله غروی، خودجوش بودن، جزء ذات حمد است و آنچه از حمدها که در تعریف اشخاص بیان می‌شود، تابع غرض خاص شخص حامد است و مجازی است و حقیقی نیست. اما هرکس ذات باری‌تعالی را ثنا و حمد می‌گوید، از روی حقیقت و درک است و نمی‌تواند حقیقت نباشد.

حمد ذات الهی تابع هیچ غرضی نیست

ایشان چنین حمدی را وظیفه‌ای ذاتی و خاصی می‌داند که برآمده از جایگاه ذات حضرت باری است و تابع هیچ غرضی قرار نمی‌گیرد.

آیت‌الله غروی در بخش دیگری از جلسه تفسیر خود به بیان نکاتی در باب کتاب «مفردات راغب»، برخی تفاسیر شیعه، و معانی «رب» می‌پردازد.

علاقه‌مندان به دنبال کردن این مباحث می‌توانند صوت ضمیمه شده را بشنوند.

گفتنی است که آیت‌الله غروی جمعه شب‌ها نیز بعد از نماز مغرب و عشاء جلسات تفسیری دارد که در آن برای عموم افراد از معانی و تفسیر قرآن می‌گوید.